

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (četvrto vijeće)

16. srpnja 2015.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Socijalna politika – Direktiva 96/34/EZ – Okvirni sporazum o roditeljskom dopustu – Klauzula 2. točka 1. – Individualno pravo na roditeljski dopust zbog rođenja djeteta – Nacionalni propis kojim se državnom službeniku čija supruga nije zaposlena uskraćuje pravo na takav dopust – Direktiva 2006/54/EZ – Jednako postupanje prema muškarcima i ženama u pogledu zaposlenja i rada – Članak 2. stavak 1. točka (a) i članak 14. stavak 1. točka (c) – Radni uvjeti – Izravna diskriminacija“

U predmetu C-222/14,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Symvoulio tis Epikrateias (Grčka), odlukom od 20. ožujka 2014., koju je Sud zaprimio 7. svibnja 2014., u postupku

Konstantinos Maïstrellis

protiv

Ypourgos Dikaiosynis, Diafaneias kai Anthropon Dikaionaton,

SUD (četvrto vijeće),

u sastavu: L. Bay Larsen, predsjednik vijeća, K. Jürimäe, J. Malenovský, M. Safjan (izvjestitelj) i A. Prechal, suci,

nezavisna odvjetnica: J. Kokott,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za K. Maïstrellisa, on osobno, uz asistenciju K. Daktylidi, *dikigoros*,
- za grčku vladu, V. Karageorgos i I. Bakopoulos kao i S. Lekkou, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, M. Patakia i D. Roussanov, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisne odvjetnice na raspravi održanoj 16. travnja 2015.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: grčki

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje Direktive Vijeća 96/34/EZ od 3. lipnja 1996. o Okvirnom sporazumu o roditeljskom dopustu koji su sklopili UNICE, CEEP i EUTC (SL L 145, str. 4.), kako je izmijenjena Direktivom Vijeća 97/75/EZ od 15. prosinca 1997. (SL 1998., L 10, str. 24., u daljnjem tekstu: Direktiva 96/34), kao i Direktive 2006/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o provedbi načela jednakih mogućnosti i jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima zapošljavanja i obavljanja zanimanja (SL L 204, str. 23.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 1., str. 246.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između K. Maïstrellisa i Ypourgos Dikaiosynis, Diafaneias kai Anthroponon Dikaiomaton (ministra pravosuđa, transparentnosti i ljudskih prava), povodom odbijanja potonjeg da tužitelju dodijeli roditeljski dopust uz obrazloženje da je njegova supruga nezaposlena.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 96/34

- 3 Direktiva 96/34, koja je s učinkom od 8. ožujka 2010. stavljena izvan snage člankom 4. Direktive Vijeća 2010/18/EU od 8. ožujka 2010. o provedbi revidiranog Okvirnog sporazuma o roditeljskom dopustu koji su sklopili BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP i ETUC te o stavljanju izvan snage Direktive 96/34 (SL L 68, str. 13.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 3., str. 276.), imala je – sukladno svojem članku 1. – za cilj provedbu Okvirnog sporazuma o roditeljskom dopustu koji su 14. prosinca 1995. sklopile organizacije socijalnih partnera iz industrijskih tvrtki, odnosno Unija industrijskih saveza europskih poslodavaca (UNICE), Europski centar poduzeća s javnim sudjelovanjem (CEEP) i Europska konfederacija sindikata (ETUC), i koji se nalazi u prilogu toj direktivi (u daljnjem tekstu: Okvirni sporazum).
- 4 U prvom stavku preambule Okvirnog sporazuma određuje se:
„Okvirnim sporazumom [...] UNICE, CEEP i CES preuzimaju obvezu uspostaviti minimalne zahtjeve o roditeljskom dopustu [...], kao važnom sredstvu za usklađivanje profesionalnih i obiteljskih obaveza te promicanja jednakih mogućnosti i postupanja prema muškarcima i ženama.“ [neslužbeni prijevod]
- 5 Točke 4., 7. i 8. općih odredaba Okvirnog sporazuma glase:
„4. budući da se Poveljom Zajednice o temeljnim socijalnim pravima [radnika, usvojenom na sastanku Europskog vijeća u Strasbourgu 9. prosinca 1989.] u točki 16. koja se odnosi na jednako postupanje određuje da bi se morale razviti mjere kako bi se muškarcima i ženama omogućilo usklađivanje poslovnih i obiteljskih obaveza;
[...]
7. budući da obiteljsku politiku treba promatrati u kontekstu demografskih promjena, učinaka starenja stanovništva, smanjenja razlika među naraštajima i promicanja sudjelovanja žena u radnoj snazi;
8. budući da bi muškarce trebalo poticati da preuzmu jednak dio obiteljskih obaveza, na primjer, trebalo bi ih putem sredstava kao što su programi podizanja svijesti poticati da uzimaju roditeljski dopust.“ [neslužbeni prijevod]

6 Klauzula 1. Okvirnog sporazuma glasi:

- „1. Ovim sporazumom propisuju se minimalni zahtjevi čija je svrha zaposlenim roditeljima olakšati usklađivanje roditeljskih i profesionalnih obaveza.
2. Ovaj sporazum primjenjuje se na sve zaposlene muškarce i žene koji imaju ugovor o radu ili o radnom odnosu kako je definiran zakonom, kolektivnim ugovorima ili praksom na snazi u svakoj državi članici.“ [neslužbeni prijevod]

7 Klauzula 2. Okvirnog sporazuma glasi:

- „1. Ovim sporazumom se, sukladno klauzuli 2.2 zaposlenim muškarcima i ženama daje individualno pravo na roditeljski dopust za rođenje ili posvojenje djeteta kako bi se mogli skrbiti o tom djetetu, i to tijekom najmanje tri mjeseca do određene dobi a najkasnije do osme godine života, što će definirati države članice i/ili socijalni partneri.
2. Radi promicanja jednakih mogućnosti i ravnopravnog postupanja prema muškarcima i ženama, potpisnici ovog sporazuma smatraju da pravo na roditeljski dopust predviđeno klauzulom 2.1 treba načelno biti neprenosivo.
3. Uvjeti za pristup korištenju i detaljna pravila za primjenu roditeljskog dopusta definiraju se zakonom i/ili kolektivnim ugovorima u državama članicama, uz uvjet da se poštuju minimalni zahtjevi ovog sporazuma. Države članice i/ili socijalni partneri mogu posebno:
 - (a) odlučiti daje li se roditeljski dopust na puno ili skraćeno radno vrijeme, na unaprijed određene vremenske intervale ili prema sustavu kreditiranja putem dogovora o radnom vremenu;
 - (b) dodijeliti pravo na roditeljski dopust ovisno o zadovoljavanju uvjeta na temelju trajanja zaposlenja, i/ili duljini trajanja službe, što ne smije prelaziti godinu dana;
 - (c) prilagoditi uvjete i načine primjene roditeljskog dopusta osobitim okolnostima posvojenja;
 - (d) propisati rokove u kojima radnik mora poslodavca obavijestiti o korištenju prava na roditeljski dopust, navodeći početak i kraj dopusta;
 - (e) definirati okolnosti u kojima je poslodavac, nakon konzultacija u skladu s nacionalnim pravom, kolektivnim ugovorima i praksom, ovlašten odgoditi dodjelu roditeljskog dopusta zbog opravdanih razloga povezanih s funkcioniranjem poduzeća (na primjer, kada je posao sezonske naravi, kada se tijekom razdoblja obavještavanja ne može pronaći zamjenu, kada značajan dio radne snage istovremeno zahtijeva roditeljski dopust, kada neka određena funkcija ima stratešku važnost). Svi problemi nastali zbog primjene ove odredbe trebaju se rješavati u skladu s nacionalnim pravom, kolektivnim ugovorima i praksom;
 - (f) povrh navedenog pod točkom (e), odobriti posebna rješenja kako bi izašli ususret operativnim i organizacijskim zahtjevima malih poduzeća.“ [neslužbeni prijevod]

Direktiva 2006/54

8 U skladu s uvodnim izjavama 2., 11. i 22. Direktive 2006/54:

„(2) Jednakost muškaraca i žena temeljno je načelo prava Zajednice na temelju članka 2. i članka 3. stavka 2. [UEZ-a], te sudske prakse Suda. U tim se odredbama Ugovora jednakost muškaraca i žena proglašava ‚zadaćom‘ i ‚ciljem‘ Zajednice te se nameće pozitivna obveza njezinog promicanja u svim aktivnostima Zajednice

[...]

(11) Države članice bi u suradnji sa socijalnim partnerima trebale nastaviti rješavati problem stalno prisutnih razlika u plaćama uvjetovanih spolom i izražene spolne podjele na tržištu rada, između ostalog fleksibilnim radnim vremenom koje muškarcima i ženama omogućuje bolje usklađivanje obiteljskih i radnih obveza. To može uključivati odgovarajuća rješenja u vezi s roditeljskim dopustom, koji bi mogao koristiti bilo koji od roditelja [...].

[...]

(22) U skladu s člankom 141. stavkom 4. Ugovora [o EZ-u], načelo jednakog postupanja ne priječi države članice da radi osiguravanja stvarne i potpune jednakosti muškaraca i žena u poslovnom životu nastave provoditi odnosno donesu mjere koje predviđaju posebne povlastice kako bi podzastupljenom spolu olakšale obavljanje određenog zanimanja ili spriječile odnosno ublažile teškoće u profesionalnoj karijeri. S obzirom na postojeće stanje i uzimajući u obzir Deklaraciju br. 28 Ugovora iz Amsterdama, države članice bi prvenstveno trebale težiti poboljšanju položaja žena u poslovnom životu.“

9 Članak 1. navedene direktive predviđa:

„Cilj je ove Direktive osigurati provedbu načela jednakih mogućnosti i jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima zapošljavanja i rada.

Ona u tu svrhu sadrži odredbe za provedbu načela jednakog postupanja s obzirom na:

[...]

b) radne uvjete, uključujući plaću;

[...]“

10 U članku 2. stavku 1. točki (a) navedene direktive nalazi se sljedeća definicija:

„Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

a) ‚izravna diskriminacija‘ postoji ako osoba zbog svoga spola ima nepovoljniji tretman nego što ga ima ili bi ga imala druga osoba u usporedivoj situaciji.“

11 Članak 3. navedene direktive naslovljen „Pozitivno djelovanje“ određuje:

„Države članice mogu nastaviti provoditi odnosno donijeti mjere u smislu članka 141. stavka 4. Ugovora [o EZ-u] s ciljem osiguravanja potpune i stvarne jednakosti muškaraca i žena u poslovnom životu.“

- 12 Članak 14. Direktive 2006/54, naslovljen „Zabrana diskriminacije“, u svojem stavku 1. točki (c) određuje:

„Zabranjuje se izravna i neizravna diskriminacija na temelju spola u javnom i privatnom sektoru, uključujući javna tijela, s obzirom na:

[...]

- c) uvjete zaposlenja i radne uvjete, uključujući uvjete otkaza, te plaću, kako je predviđeno u članku 141. Ugovora [o EZ-u].“
- 13 Članak 28. navedene direktive naslovljen „Odnos prema propisima Zajednice i nacionalnim propisima“, u svojem stavku 2. određuje:

„Ova Direktiva ne dovodi u pitanje odredbe Direktive 96/34/EZ [...] i Direktive 92/85/EEZ [Vijeća od 19. listopada 1992. o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja na radu trudnih radnica te radnica koje su nedavno rodile ili doje (deseta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ) (SL L 348, str. 1.)]“.

Grčko pravo

- 14 Članak 44. Zakona o organizaciji sudova i položaju sudaca, u verziji primjenjivoj u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: Zakon o položaju sudaca), u svojim člancima 20. i 21. određuje:

„20. Trudna sutkinja ima pravo na dopust prije i nakon poroda, u skladu s odredbama koje se primjenjuju na državne službenike.

21. Sutkinja koja je majka može na zahtjev – nakon odluke Ypourgos Dikaiosynis, Diafaneias kai Anthroponon Dikaiomaton – dobiti plaćeni dopust u trajanju od devet (9) mjeseci radi skrbi za dijete. [...]“

- 15 Članak 53. stavak 3. podstavak 3. Zakona o državnim službenicima, u verziji primjenjivoj u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: Zakon o državnim službenicima), glasi:

„[...] ako supruga službenika nije zaposlena ili ne obavlja nikakvu djelatnost, bračni drug nema pravo na olakšice iz stavka 2. [među kojima je i odobravanje plaćenog roditeljskog dopusta za skrb djeteta], osim ako supruga ne može skrbiti za dijete zbog teškog oboljenja ili povrede, u skladu s potvrdom zdravstvenog odbora drugog stupnja nadležnog za službenika.“

Glavni postupak i prethodno pitanje

- 16 K. Maïstrellis, sudac u Grčkoj, podnio je 7. prosinca 2010. Ypourgos Dikaiosynis, Diafaneias kai Anthroponon Dikaiomaton zahtjev za dodjelu plaćenog roditeljskog dopusta u trajanju od devet mjeseci kako bi skrbio za svoje dijete rođeno 24. listopada 2010. K. Maïstrellis podliježe, kao sudac, propisima specifičnima za to zanimanje, odnosno Zakonu o položaju sudaca.
- 17 Ypourgos Dikaiosynis, Diafaneias kai Anthroponon Dikaiomaton je svojom odlukom od 18. siječnja 2011. odbio zahtjev K. Maïstrellisa zato što – sukladno članku 44. stavku 21. navedenog zakona – na traženi dopust imaju pravo samo sutkinje koje su majke.

- 18 K. Maïstrellis je pred Symvoulio tis Epikrateias (Državno vijeće) podnio tužbu protiv te odluke. Taj je sud svojom presudom od 4. srpnja 2011. usvojio tužbu, ističući da se prema njegovoj praksi članak 44. stavak 21. Zakona o položaju sudaca, tumačen u skladu s Direktivom 96/34, mora primjenjivati ne samo na sutkinje koje su majke već i na suce koji su očevi. Predmet je vraćen na ponovni postupak.
- 19 Ypourgos Dikaïosynis, Diafaneias kai Anthropinon Dikaïomaton je svojom odlukom od 26. rujna 2011. ponovno odbio zahtjev K. Maïstrellisa iz razloga što – u skladu s člankom 53. stavkom 3. podstavkom 3. Zakona o državnim službenicima – on nema pravo na dopust iz članka 44. stavka 21. Zakona o položaju sudaca. Naime, iako sudac koji je otac načelno ima pravo na roditeljski dopust radi skrbi o svojem djetetu, on ga ne može koristiti ako njegova supruga nije zaposlena ili ne obavlja neku profesionalnu djelatnost. U ovom je slučaju supruga K. Maïstrellisa, međutim, kako je on sam izjavio, bila nezaposlena.
- 20 K. Maïstrellis je protiv te nove odluke 10. listopada 2011. podnio tužbu Symvoulio tis Epikrateias. Taj sud naglašava da se - prema njegovoj praksi - u stvarima koje nisu posebno uređene za suce na njih podredno primjenjuju odredbe Zakona o državnim službenicima, među ostalim i odredba članka 53. stavka 3. podstavka 3. navedenog zakona.
- 21 U tom se pogledu sud koji je uputio zahtjev pita je li navedena odredba Zakona o državnim službenicima sukladna Direktivama 96/34 i 2006/54.
- 22 U tim je okolnostima Symvoulio tis Epikrateias odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Trebaju li odredbe Direktive 96/34/EZ i Direktive 2006/54/EZ koje se primjenjuju u predmetnom slučaju tumačiti u smislu da se protive nacionalnoj odredbi poput sporne odredbe članka 53. stavka 3. podstavka 3. Zakona o državnim službenicima kojom je propisano da državni službenik nema pravo na roditeljski dopust ako njegova supruga nije zaposlena ili ne obavlja nikakvu djelatnost, osim ako se smatra da ona nije u stanju skrbiti o djetetu zbog teške bolesti ili povrede?“

O prethodnom pitanju

- 23 Svojim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u osnovi pita treba li odredbe Direktive 96/34 i Direktive 2006/54 tumačiti na način da se protive nacionalnim propisima prema kojima državni službenik nema pravo na roditeljski dopust u slučaju da njegova supruga nije zaposlena ili ne obavlja nikakvu djelatnost, osim ako je se zbog teške bolesti ili povrede ne smatra sposobnom skrbiti za dijete.

Uvodna očitovanja

- 24 U ovom predmetu K. Maïstrellis, kao sudac, načelno podliježe Zakonu o položaju sudaca. Međutim, sud koji je uputio zahtjev ističe da se prema njegovoj sudskoj praksi na suce - kada njihov položaj nije uređen specifičnim odredbama - podredno primjenjuju odredbe Zakona o državnim službenicima, a među ostalim i njegov članak 53. stavak 3. podstavak 3., koji se izrijeком spominje u tekstu postavljenog pitanja.
- 25 U tom pogledu K. Maïstrellis navodi da se Ypourgos Dikaïosynis, Diafaneias kai Anthropinon Dikaïomaton pozvao na članak 53. stavak 3. podstavak 3. Zakona o državnim službenicima, iako uvjeti za primjenu te odredbe na suce nisu bili ispunjeni.

- 26 Međutim, valja podsjetiti da prema ustaljenoj sudskoj praksi pitanja o tumačenju prava Unije koja uputi nacionalni sudac unutar pravnog i činjeničnog okvira koji sam definira – i čiju točnost Sud nije dužan provjeravati – uživaju presumpciju relevantnosti (presude Melki i Abdeli, C-188/10 i C-189/10, EU:C:2010:363, t. 27., te Stanley International Betting i Stanleybet Malta, C-463/13, EU:C:2015:25, t. 26.).
- 27 Osobito je u tom pogledu važno istaknuti da Sud ne odlučuje o tome kako treba tumačiti nacionalne propise, s obzirom na to da je takvo tumačenje u isključivoj nadležnosti nacionalnih sudova. Sud se također mora, kada mu nacionalni sud uputi zahtjev za prethodnu odluku, držati tumačenja nacionalnog prava kako mu ga je iznio navedeni sud (presuda ČEZ, C-115/08, EU:C:2009:660, t. 57. i navedena sudska praksa).
- 28 U skladu s time, na prethodno pitanje koje je uputio Symvoulis tis Epikrateias treba odgovoriti.

Direktiva 96/34

- 29 Na početku valja istaknuti da se Direktiva 96/34 i Okvirni sporazum mogu primijeniti na državnog službenika (vidjeti presudu Chatzi, C-149/10, EU:C:2010:534, t. 27. do 30.).
- 30 U skladu s ustaljenom praksom Suda, što se tiče tumačenja odredbi prava Unije, važno je uzeti u obzir ne samo njihov tekst, već i njihov kontekst te ciljeve čijem ostvarenju teže propisi kojih su one dio (vidjeti presude Adidas, C-223/98, EU:C:1999:500, t. 23.; SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, t. 34., te Hořtická i dr., C-561/13, EU:C:2014:2287, t. 29.).
- 31 Kada je riječ o tekstu Okvirnog sporazuma, prema njegovoj se klauzuli 2. točki 1. muškarcima i ženama daje „individualno pravo“ na roditeljski dopust radi rođenja ili posvojenja djeteta, kako bi se mogli o tom djetetu skrbiti tijekom najmanje tri mjeseca.
- 32 Nadalje, u skladu s klauzulom 2. točkom 2. Okvirnog sporazuma, radi promicanja jednakih mogućnosti i ravnopravnog postupanja prema muškarcima i ženama, to pravo na roditeljski dopust „treba načelno biti neprenosivo“.
- 33 Iz navedenih odredaba proizlazi da je svaki od roditelja djeteta individualno nositelj prava na roditeljski dopust minimalnog trajanja od tri mjeseca (vidjeti u tom smislu presudu Komisija/Luksemburg, C-519/03, EU:C:2005:234, t. 33.).
- 34 Ovo pravo na roditeljski dopust za svakog od roditelja djeteta jedan je od minimalnih zahtjeva utvrđenih Okvirnim sporazumom, u smislu njegove klauzule 1. točke 1.
- 35 Tako klauzula 2. točka 3. Okvirnog sporazuma određuje da se uvjeti za pristup korištenju i detaljna pravila za primjenu roditeljskog dopusta definiraju zakonom i/ili kolektivnim ugovorima u državama članicama, uz uvjet da se poštuju minimalni zahtjevi tog sporazuma. Ista odredba navodi uvjete za pristup korištenju i detaljna pravila za primjenu roditeljskog dopusta koje države članice i/ili socijalni partneri mogu, među ostalim, usvojiti.
- 36 Međutim, kako je istaknula nezavisna odvjetnica u točki 42. svojeg mišljenja, ti uvjeti i pravila ne predviđaju mogućnost da se jednom od roditelja u cijelosti uskrati roditeljski dopust, a osobito zbog radnog statusa njegovog bračnog druga.
- 37 Ovakvo je doslovno tumačenje klauzula 1. i 2. Okvirnog sporazuma potvrđeno i njegovim ciljevima i kontekstom.

- 38 Naime, taj sporazum, prema njegovoj klauzuli 1. točki 1., ima za svrhu zaposlenim roditeljima olakšati usklađivanje roditeljskih i profesionalnih obaveza, što je cilj utvrđen – kako se podsjeća u točki 4. općih odredaba navedenog sporazuma - u točki 16. Povelje Zajednice o temeljnim socijalnim pravima radnika (presuda Chatzi, C-149/10, EU:C:2010:534, t. 36.).
- 39 S istim je ciljem pravo na roditeljski dopust upisano u članak 33. stavak 2. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, kao jedno od temeljnih socijalnih prava iz njezine glave IV. naslovljene „Solidarnost“ (presuda Chatzi, C-149/10, EU:C:2010:534, t. 37.). Ta odredba određuje da svatko - kako bi mogao uskladiti obiteljski i profesionalni život - ima pravo, među ostalim, na roditeljski dopust po rođenju ili posvojenju djeteta.
- 40 U istom tom smislu točke 7. i 8. općih odredaba Okvirnog sporazuma utvrđuju da obiteljsku politiku treba promatrati u kontekstu „promicanja sudjelovanja žena u radnoj snazi“ i da bi muškarce trebalo poticati da „preuzmu jednak dio obiteljskih obaveza“, osobito uzimanjem roditeljskog dopusta.
- 41 Stoga i iz teksta Okvirnog sporazuma i iz njegovih ciljeva i konteksta proizlazi da svaki od roditelja ima pravo na roditeljski dopust, što znači da države članice ne mogu donijeti propise prema kojima službenik koji je otac nema pravo na takav dopust ako njegova supruga nije zaposlena ili ne obavlja nikakvu djelatnost.

Direktiva 2006/54

- 42 Uvodno valja istaknuti da je, s jedne strane, kako je navedeno u uvodnoj izjavi 2. Direktive 2006/54, načelo jednakosti muškaraca i žena koje se ostvaruje navedenom direktivom načelo općeg domašaja. S druge se strane navedena direktiva, kako proizlazi osobito iz njezina članka 14. stavka 1. i prakse Suda, primjenjuje na radne odnose u javnom i privatnom sektoru (vidjeti u tom smislu presudu Napoli, C-595/12, EU:C:2014:128, t. 39.).
- 43 Prema uvodnoj izjavi 11. navedene direktive, države bi članice - kako bi omogućile bolje usklađivanje obiteljskih i radnih obaveza – trebale, među ostalim, usvojiti „odgovarajuća rješenja u vezi s roditeljskim dopustom, koji bi mogao koristiti bilo koji od roditelja“.
- 44 Prema članku 2. stavku 1. točki (a) navedene direktive, „izravna diskriminacija“ postoji ako osoba zbog svoga spola ima nepovoljniji tretman nego što ga ima ili bi ga imala druga osoba u usporedivoj situaciji.
- 45 Dodjela roditeljskog dopusta, koji novim roditeljima omogućava prekid njihove profesionalne djelatnosti kako bi se posvetili svojim obiteljskim obvezama, ima posljedice na obavljanje profesionalne djelatnosti dotičnih službenika. Stoga uvjeti za dodjelu roditeljskog dopusta potpadaju pod uvjete zaposlenja i radne uvjete u smislu članka 14. stavka 1. točke (c) Direktive 2006/54.
- 46 U ovom se slučaju roditeljski dopust - kako je predviđen u članku 53. stavku 3. podstavku 3. Zakona o državnim službenicima - odnosi na službenike u njihovom svojstvu roditelja.
- 47 U tom pogledu treba podsjetiti da su položaj radnika muškarca i radnika žene koji imaju svojstvo roditelja usporedivi što se tiče skrbi za djecu (vidjeti presude Komisija/Francuska, 312/86, EU:C:1988:485, t. 14.; Griesmar, C-366/99, EU:C:2001:648, t. 56., i Komisija/Grčka, C-559/07, EU:C:2009:198, t. 69.).
- 48 Međutim, iako članak 53. stavak 3. podstavak 3. Zakona o državnim službenicima određuje da državni službenik koji je otac nema pravo na roditeljski dopust radi skrbi za svoje dijete ako njegova supruga nije zaposlena ili ne obavlja nikakvu djelatnost, osim ako se smatra da ona nije u stanju skrbiti o djetetu zbog teške bolesti ili povrede, ta odredba, s druge strane, za majku koja je državna službenica

ne predviđa takvo uskraćivanje prava povezano s radnim statusom njezinog supruga. Nadalje, zahtjev za prethodnu odluku ne navodi nijednu drugu odredbu nacionalnog prava koja bi postavljala takav uvjet za majke koje su državne službenice.

- 49 Iz navedenoga slijedi da, na temelju nacionalnog prava, majke koje su državne službenice uvijek mogu koristiti roditeljski dopust, dok ga očevi koji imaju isti status mogu koristiti samo u slučaju da majka njihovog djeteta radi ili obavlja neku djelatnost. Stoga sama činjenica roditeljstva ne dostaje da bi se državnim službenicima muškarcima omogućilo korištenje navedenog dopusta, dok to jest slučaj kod žena s istim statusom (vidjeti po analogiji presudu Roca Álvarez, C-104/09, EU:C:2010:561, t. 23.).
- 50 Nadalje, u kontekstu članka 3. Direktive 2006/54, odredba poput one iz glavnog postupka, umjesto da osigurava potpunu i stvarnu jednakost između muškaraca i žena u poslovnom životu, više je takve naravi da nastavlja tradicionalnu raspodjelu uloga između muškaraca i žena, zadržavajući podređeni položaj muškaraca u odnosu na žene u pogledu obavljanja njihove roditeljske uloge (vidjeti u tom smislu presude Lommers, C-476/99, EU:C:2002:183, t. 41., i Roca Álvarez, C-104/09, EU:C:2010:561, t. 36.).
- 51 Naposljetku, valja podsjetiti da Direktiva 2006/54 – sukladno njezinom članku 28. stavku 2. - ne dovodi u pitanje odredbe Direktive 96/34 i Direktive 92/85. Međutim, odredba kao što je ona članka 53. stavka 3. podstavka 3. Zakona o državnim službenicima ne može potpadati pod zaštitu predviđenu Direktivom 92/85. Naime - kako je istaknula i nezavisna odvjetnica u točki 50. svojeg mišljenja – uskraćivanje ocu djeteta prava na roditeljski dopust zbog radnog statusa njegove supruge ni u kojem slučaju ne predstavlja mjeru koja za svrhu ima poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja trudnih radnica te radnica koje su nedavno rodile ili doje na poslu.
- 52 U tim okolnostima treba utvrditi da se odredbom o kojoj je riječ u glavnom postupku prema očevima koji su državni službenici u pogledu dodjele prava na roditeljski dopust uspostavlja izravna diskriminacija na temelju spola, u smislu članka 14. stavka 1. Direktive 2006/54, u vezi s njezinim člankom 2. stavkom 1. točkom (a).
- 53 Imajući sve prethodno izneseno u vidu, na postavljeno pitanje valja odgovoriti da odredbe Direktive 96/34 i Direktive 2006/54 treba tumačiti na način da se protive nacionalnim propisima prema kojima državni službenik nema pravo na roditeljski dopust u slučaju da njegova supruga nije zaposlena ili ne obavlja nikakvu djelatnost, osim ako je se zbog teške bolesti ili povrede ne smatra sposobnom skrbiti za dijete.

Troškovi

- 54 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (četvrto vijeće) odlučuje:

Odredbe Direktive Vijeća 96/34/EZ od 3. lipnja 1996. o Okvirnom sporazumu o roditeljskom dopustu koji su sklopili UNICE, CEEP i EUTC, kako je izmijenjena Direktivom Vijeća 97/75/EZ od 15. prosinca 1997. kao i Direktivom 2006/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o provedbi načela jednakih mogućnosti i jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima zapošljavanja i obavljanja zanimanja, treba tumačiti na način da se protive nacionalnim propisima prema kojima državni službenik nema pravo na roditeljski dopust u slučaju da njegova supruga nije zaposlena ili ne obavlja nikakvu djelatnost, osim ako je se zbog teške bolesti ili povrede ne smatra sposobnom skrbiti za dijete.

Potpisi